Leto LVII. Številka 290. V Ljubljani, v soboto 20. decembra 1924. Cena Din 1·50.

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petit á 2 D, do 100 vrst à 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod" velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravništvo: Knaflova ulica štev. 5, pritličje. — Telefon štev. 304.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.
Poštnina plačana v gotovini.

Politično tragedijo

v pravem smislu besede preživlja v povojnih letih Italija. Koj po prestanku bojnih sovražnosti se je najprvo razvila nevarnost sovjetskega komunizma in se je pojavila fašistovska stranka, ki je to nevarnost v dolgotrajnih in sila krvavih meščanskih bojih spravila z dnevnega reda. Ta leta lahko imenujemo prvo dejanje italijanske politične tragedije. Z zmago sovjetskega komunizma bi bila sigurno razpadla pravkar zmagovita Italija. Njene vojne pridobitve bi bile splavale po vodi. Fašizem je spoznal, **da sovjetske nevarnosti ne more odkloniti izmučena vojska, niti strohneli in zastareli italijanski parlamentarizem, marveč le mladeniška energija, ki se opaja na svežih idealih velike Vseitalije.**

Po tem prvem dejanju, ki nam prikazuje pravo meščansko vojno z vsemi krvavimi grozotami, je sledilo drugo dejanje italijanske politične tragedije. Fašizem se je konstituiral kot stranka, da prenovi Italijo in italijanski narod iz temelja. Najprvo je hotel strmoglaviti dotedanje parlamentarne uzance ter izpremeniti celokupen politični sistem Italije. **Nič parlamentarizma, nič demokratizma, neka gospodska diktatura fašistovskih strankarjev naj odloča o bodoči usodi Italije.** Kmalu je fašizem spoznal, da se ta gesla ne dajo udejstvovati, da se parlamentarni in demokratični sistem ne dasta enostavno odpraviti. Fašizem si je radi tega s pomočjo nasilnega pritiska v bivšem parlamentu prikrojil primeren volilni zakon, ki je stranki prinesel večino mandatov v parlamentu. S tem je menil Mussolini, da je odvrnil nevarnost parlamentarne kritike in parlamentarnih spletk od fašistovske vlade, da se lahko stalno opira na trdno fašistovsko večino. Če bi bilo ostalo pri tej enostavni zamisli, tedaj bi fašizem še danes mogel nastopati v Italiji kot vodilni politični činitelj. Razmere pa so se od tu dalje razvijale v drugo smer. Mussolini je uvaževal italijansko javno mnenje in notranje etično čustvo italijanskega naroda ter je nadaljeval z nasilnimi merami proti vsem tistim intelektualcem, ki so postajali nevarni fašistovski stranki. Fašizem ni bil zadovoljen s celokupnim italijanskim državnim aparatom, ustanovil je še posebno »čeko«, to je tajno organizacijo za direktno ubijanje fašizmu nevarnih nasprotnikov. Ta organizacija je dosegla vrhunec svojega dela z umorom socijalističnega poslanca Matteottija, s čimer se zaključuje drugo dejanje italijanske politične tragedije.

Matteottijev umor pomeni začetek konca italijanskega fašizma. Znane so podrobnosti o kolosalni obsodbi in enodušnem zgražanju skoro vsega italijanskega naroda nad tem umorom. Mussolini je moral žrtvovati svoje najboljše delavce, da navidezno zadovolji italijanskemu javnemu mnenju. Žrtvoval je podtajnika Finzija, generala De Bono. Od Matteottijevega umora dalje se odmikajo globine fašistovskega groba. Milica je prisegla kralju, v parlamentu se drobijo fašistovske vrste, opozicija narašča. Mussolini je v poslednjem času žrtvoval še enega svojih najzvestejših sotrudnikov, miličnega generala Balba. Situacija pa s tem ni rešena.

V ospredju se pojavlja oseba razžaljenega podtajnika Finzija, ki pripravlja proti Mussoliniju obsežno obtožnico, v kateri ga dolži, da je vodil »čeko« in s tem osebno sodeloval pri umoru poslanca Matteottije. Finzi je že sestavil spomenico za slučaj, da ga nenadejano zadene krvava osveta fašistovske stranke. Vsak dan prinaša nova iznenadenja, demisije se vrste po vrsti od najvišjih do najnižjih fašistovskih funkcijonarjev. Po vsem političnem računu se bližamo skorajšnjemu koncu fašistovske vlade v Italiji.

Zgodovina bo priznala, da je imel fašistovski eksperiment tudi svoje dobre strani, svoje velike zasluge za Italijo. **Znal se je bojevati proti nevarnosti, ni pa znal vladati in v tem obstoja tragični motiv njegovega bližnjega konca. Fašizem je hotel vcepiti italijanskemu narodu novo nacijonalno disciplino.**

Vesti o razpustu HRSS.

Atentičnost Radićeve pogodbe z boljševiki.

— Beograd, 19 dec. (Izv.) Včeraj ni bilo posebnih političnih dogodkov, javnost je najbolj zanimalo odkritje glavnega organa samostojne demokratske stranke »Reči«, ki je objavila vsebino pogodbe, sklenjene med Stjepanom Radićem in zastopniki III. internacijonale. Živahno komentirajo tudi sklep vlade, katerega vsebina je sicer še tajna, vendar je toliko znano, da se v najkrajšem času ukrenejejo varnostne odredbe proti Radićevi stranki in proti džemijetu v Južni Srbiji. Celo opozicijonalni listi javljajo danes, da vporabi vlada najodločnejša sredstva proti džemijetu HRSS. **Objava teksta pogodbe med HRSS in Moskvo je povsod zelo učinkovito delovala. Opozicijonalni tisk skuša avtentičnost te pogodbe zanikati in navaja v protidokaz samo kratek ugovor, češ da je ta pogodba čisto navaden falzifikat.**

Zanimivo je, kar piše današnje »Vreme« glede te pogodbe, ki jo tudi v celoti objavlja. »Vreme« naglaša, da se je vlada odločila nastopiti proti HRSS na podlagi materijala, ki je bil zbran glede zvez radičevcev z Moskvo. Nastop vlade proti HRSS je sklenjen, ker je vprašanje razpusta HRSS povsem dozorelo. **Vlada prične akcijo proti Radiću takoj, ko se povrne zunanji minster dr. Ninčić v Beograd.** Vprašanje, ali se naj vporabi proti HRSS zakon o zaščiti države, je povsem postransko, ker je zbran tak materijal, da zadostuje že kazenski zakon. Drugo vprašanje je, ali se bo akcija proti HRSS nanašala na vso stranko, ali bo naperjena samo proti voditeljem stranke. To še ni povsem jasno določeno. Dosti znakov je že, da bo vlada v najkrajšem času nastopila proti Radiću.

Objava pogodbe z Moskvo je povsod vzbudila največjo pozornost. Iz pogodbe je razvidno, da je HRSS popolnoma v službi boljševikov in da je podrejena III. internacijonali. Politični krogi so docela prepričani, da je vlada v obrambi države upravičena upcrabiti vsa sredstva. kljub temu da Stjepan Radić grozi z nekako intervencijo inozemstva Te Radićeve grožnje so fiktivne. Inozemstvo, zlasti Francija in Anglija, se nikakor ne bo vmešavalo v notranje zadeve naše države, ker je prepričano, da ima vlada naše kraljevine popolno pravico do samoobrambe.

Današnja »Politika« piše o potovanju dr. Ninčića v Rim in ponovno omenja da se organizira potiboljševiška fronta. Za proti boljševiški blok je naša država zelo interesirana.

Poiltični dogodki v Beogradu.

Pogajanja z Italijo. Trgovinska pogodba z Avstrijo v kritičnem štadiju. — Deinteresement Jugoslavije napram albanskim dogodkom.

— Beograd, 19. dec. (Izv. ob 12.) Radi praznika sv. Nikola ni bilo danes nikakih važnejših notranjepolitičnih dogodkov. Ministrski predsednik Nikola Pašić danes sploh ni prišel v ministrsko predsedstvo. Tu je bila dopoldne daljša seja odbora samostojnodemokratskih in radikalnih ministrov. Nadaljevali so razpravo o podrobnostih volilnega sporazuma in o določitvah skupnih kandidatskih list. V skupščini je zavladalo pravo mrtvilo. Načelniki opozicijonalnega bloka so odpodavali. V skupščini ni danes nobenega poslanca. Tudi v predsedstvu ministrskega sveta ni bilo nikakih važnejših stvari.

Zanimivejša je bila zunanjepolitična situacija.

V Beograd je danes zjutraj prispel predsednik madžarske delegacije Wodnyaner, ki je dopoldne v zunanjem ministrstvu razpravljal z načelnikom naše delegacije dr. Ninko Perićem o nadaljnem delovnem programu za nadaljevanje trgovinskih pogajanj z Madžarsko.

Iz Benetk je v Beograd prispel načelnik trgovinskega ministrstva Avramović. Dr. O. Rybař prispe v Beograd jutri. V diplomatičnih krogih zatrjujejo, da se nadaljujejo posvetovanja in pogajanja z Italijo po končanih božičnih praznikih v prvi polovici meseca januarja prihodnjega leta.

Zaključena so trgovinska pogajanja z Avstrijo. V Beograd je prispel naš delegat, ki vodi v glavnem pogajanja na Dunaju, dr. Miroslav Plohl. V zunanjem ministrstvu je dr. Plohl danes dopoldne podal obširno informativno poročilo o dosedanjih rezultatih pogajanj. Avstrijci zahtevajo, da se morajo znižati nekatere uvozne in izvozne carinske postavke na korist gotovih avstrijskih industrijskih izdelkov. Pogajanja so prispela v zelo kritičen štadij in je mogoče, da se bodo zelo zavlekla, ker naša vlada na eni strani ne more zadovoljiti avstrijskim zahtevam z ozirom na zaščito domače industrije, na drugi strani pa avstrijska delegacija trdovratno vztraja pri svojih predlogih. Lahko pride trgovinska pogodba z Avstrijo v usoden štadij. Delegat dr Plohl je danes tudi konferiral s trgovinskim ministrom dr. Gjurom Šurminom.

Albanski poslanik Ali beg Riza je danes dopoldne posetil v ministrstvu zunanjih del ministrovega pomočnika Markoviča. Zaprosil ga je za natančnejše informacije in poročila. Pomočnik Markovič je poslaniku še enkrat svečano in odločno ponovil, da naša kraljevina ohrani i v bodoče nastrožjo nevtralnost napram vsem dogodkom, ki se odigravajo v notranjosti Albanije. Naša vlada je na teh dogodkih povsem desinteresirana.

HRSS na potu k razpadu.

— Zagreb, 19. decembra. (Izv.) V zadnjem »Slobodnem domu« objavljena izjava Stjepana Radića o osmerici poslancev, ki niso hoteli nakloniti poslanskih dnevnic strankinemu fondu, je vzbudila v zagrebških političnih krogih mnogo viharja in razburjenja. Sedaj interesirani krogi trde, da je Stjepan Radić prav **občajen ponarejevalec podpisov in ga je treba izročiti sodišču.** Radić je ponaredil za posamne poslance podpise na pooblastilih, s katerimi so se dvigali zneski pri skupščinski blagajni na račun dnevnic posamnih poslancev. Na sejah vodstva HRSS je zato večkrat prišlo do ostrega konflikta, toda Radić je znal stvar vedno nasilno potisniti v ozarje. Radić je končno zagrozil vsem onim poslancem, ki so nasprotovali sklepu, da se imajo dnevnice izplačevati strankinemu fondu, da ne bodo smeli več kandidirati. Teh je 25. V resnici sedaj teh 25 poslancev ni najti na kandidatskih listah HRSS. Poslanci, ki so grozili Stjepanu Radiću s sodiščem, so bili končno brez vsake procedure vrženi iz stranke. Značilno je, da se nahajajo med poslanci, ki so bili proti plačevanju dnevnic v fond, tudi osebe, kakor dr. Pudolf Horvat, dr. Ortner in dr. Adžija, ki so dobro situirani in bi prav lahko utrpeli dotične zneske.

Nastopili so načeloma proti Radićevi tiraniji **Iz krogov, ki prav točno poznajo razmere in položaj HRSS, zatrjujejo dalje Vašemu dopisniku, da se nahaja HRSS v naglem in frapantnem razkroju in razpadanju.** Posebno važnost je treba polagati, da je 25 poslancev naravnost revoltiralo proti Radiću, ki je z vsemi težavami končno udušil to revolto.

Ali mu je to uspelo? Ali je odvrnil nevarnost zastarelih in brezmočnih parlamentarnih prepirov ter diktature pretkanih, dasi starikavih italijanskih državnikov?

Po našem se Italija vrača k stari svoji politični čudi, k staremu sistemu parlamentarne letargije.

Vladna kriza v Nemčiji.

— Berlin, 19. dec. (Izv.) Državni kancelar dr. Marx ni prejel od državnega predsednika direktnega mandata za sestavo vlade. Dr. Marx skuša samo s posvetovanji s posamnimi frakcijami ugotoviti možnost sestave koalicijske vlade, na kar poda poročilo Ebertu. *Socijalni demokratje so sklenili, delovati na to, da se sestavi takozvana weimarska koalicija.*

— Berlin, 19. dec. (Izv.) Posvetovanja državnega kancelarja dr. Marxa z voditelji parlamentarnih skupin so snoči končala brez vsakega pozitivnega rezultata. Dr. Marx je odložil svojo misijo. Komu poveri državni predsednik mandat za sestavo vlade, še ni danes dopoldne gotovo. Desničarska koalicija je popolnoma izključena. Tudi velika koalicija je nemogoča, ker to odklanjate nemška in bavarska ljud. stranka. Mogoč je le še obstoj sedanje manjšinske vlade. Socijalni demokratje so včeraj v kratkem komunikeju naglašali, *da socijalistična parlamentarna frakcija iz razlogov zunanje in notranje politike odklanja takozvani meščanski blok. Z ozirom na to, da nemška ljudska stranka odklanja sestavo velike koalicije, so socijalni demokratje za weimarsko koalicijo, ki se kratko tudi imenuje Wirthova koalicija. To koalicijo so tvorili svoječasno centrum, demokratje in socijalni demokratje.* Ta koalicija bi razpolagala v parlamentu z 249 glasovi od 489.

Kot najmočnejša stranka zahtevajo socijalni demokrati za sebe predsedstvo državnega zbora. Za predsednika kandidirajo posl. Löbeja, ki je bil že svoječasno predsednik državnega zbora.

Volilna borba.

— Beograd, 19. decembra. (Izv.) Glavni odbor radikalne stranke je imel včeraj popoldne sejo, na kateri je definitivno potrdil nosilce list narodnoradikalne stranke za vsa volilna okrožja. Ministrski predsednik Nikola Pašić je postavljen za nosilca list v Banjaluki, Sremu in v Beogradu. Finančni minister dr. Milan Stojadinović za dolenji Banat in zunanji minister dr. Ninčić za gorenji Banat. Pariški poslanik dr Miroslav Spalajković kandidira v Travniku, Ljuba Jovanović v južni Dalmaciji in minister Uzunović v Nišu.

Odbor Davidovićeve stranke je včeraj ves dan razpravljal o volilni situaciji. Ljuba Davidović je nosilec liste za Beograd. Dr. Voja Marinković za Požarevac.

Iz Davidovićeve stranke so izključeni Milan Gjorgjević, Tomović in Vujičić.

Kaotične razmere v Albaniji.

Napredovanje uporníkov. — Splošna mobilizacija.

— Rim, 19. dec. (Izv.) Albansko poslaništvo objavlja v listih, da je albanska vlada odredila splošno mobilizacijo proti uporniškim četam.

— Beograd, 19. dec. (Izv.) Iz Podgorice javljajo, da je član Fan Nolijeve vlade Redžep Seia pobegnil iz Tirane v Skader in od tu neznano kam, ko je zaslišal, da se mestu bližajo uporniki. Uporniki so zavzeli Skader. Nad mestom je proglašen preki sod. V bojih v severni in južni Albaniji je bilo na obeh straneh veliko število izgub.

Iz Prizrena dalje javljajo, da se je razvila ogorčena borba med vladnimi četami, katerim je povelieval Elef Zofta in pa uporniki, ki jih je vodil Ahmed beg Zogu. V teh bojih je bil težko ranjen Elef Zofta. Vladine čete so bile potolčene. Uporniki so vjeli 400 vojakov z oficirji, 300 dobrovoljcev ter zaplenili 1 top in 3 strojnice. V krumskem, debarskem in skaderskem okolišu je proglašeno obsedno stanje. **Uporniki uspešno napadalo na vse strani. Vladine čete se umikajo. Vlada Fan Nollija je pripravljena na beg v Italijo. Piškopeja je v rokah uporníkov, Ahmed beg Zogu se nadeja, da v treh dneh zasede Tirano in sestavi novo albansko vlado.**

— Pariz, 19. dec. (Izv.) Albanska vlada razširja v inozemski tisk vesti, v katerih naglaša da je večina prebivalstva manifestirala svojo lojalnost napram vladi Fan Nolija. Albanska vlada prosi tudi intervencijo Društva narodov in obtožuje Jugoslavijo kakor tudi Grško, da obe državi podpirata uporniško gibanje. Te vesti so popolnoma tendencijozne. Vlada Fan Nollija je skušala z velikanskim pritiskom dobiti pri volitvah večino. Toda narod sam se je upri temu pritisku. **Dokazano je tudi, da je bil Fan Noli v zvezi z boljševiki in da je iz Moskve prejel ogromne svote denarja. Boljševiški poslanik Krakoveckij je bil pravi organizator albanske vojske in obenem voditelj boljševiške propagande v Albaniji.**

ITALIJANSKA NOTA ALBANIJI.

— Rim, 19. dec. (Izv.) Danes dopoldne je bila objavljena oficijelna nota italijanske vlade glede notranjih dogodkov v Albaniji. Nota pravi:

Namen dveh italijanskih pomorskih edinic v albanskih vodah je, da se zavaruje komunikacije med Italijo in Albanijo v slučaju, če bi bile iste radi sedanjih dogodkov v Albaniji pretrgane. Vesti o najnovejših albanskih dogodkih, ki prihajajo iz interesiranega vira, je treba sprejemati z veliko rezervo. Položaj, kakor se razvija v Albaniji, smatrajo diplomatični krogi brezdvomno za zelo resen in za tak, da ga je treba motriti s previdarno pozornostjo.

Kakor sedaj stoje stvari, je izključeno, da bi stopili sedanji albanski dogodki iz okvira lastne albanske države in izzvali komplikacije mednarodnega značaja.

Z albanske strani se je omenjalo sodelovanje Jugoslavije pri gibanju oboroženih čet, ki je naperjeno proti vladi Fan Nolija, toda Jugoslavija je v razgovorih v Rimu, ki so se vršili neposredno ob izbruhu tega gibanja, potrdila načelo popolne nevtralnosti ter se obvezala, da bo smatrala te dogodke za nič drugega kot za novo epizodo notranje politike, ki ne dajejo nikakega legitimnega razloga za vmešavanje. S tem se mora izključiti vsaka politična akcija tujih držav glede albanskih dogodkov v namenu, da bi se spremenil politični in teritorijalni položaj Albanije. *Dosedanja vlada v Tirani ,kateri načeluje Fan Noli, še ni oficjelno priznana od tujih držav, ter obstoja za njo samo de facto*

SMRT PREDSEDNIKA ZAGREBŠKEGA ZBORA.

— *Zagreb*, 19. decembra. (Izv.) Danes zjutraj je umrl predsednik zagrebškega zbora J. Radković. Pokojnik je svoječasno imel v Zagrebu večje graversko podjetje, pozneje se je posvetil finančni politiki ter je bil dalj časa član upravnega sveta Prve hrvatske štedionice. Pokojnik je pred vojno pripadal hrvatsko-srbski koaliciji po vojni se je politično pridružil Hrvatski zajednici. Po vojni je organiziral zagrebški velesejem. Leta 1908., ko so hrvatski in srbski dijaki vprizorili na univerzi veliko stavko proti nasilju bana Raucha, je bil predsednik finančnega odbora, ki je podpiral stavkujoče dijake, da so mogli v stavki vztrajati.

ARETACIJA KOMUNISTOV.

— *Skoplje*, 19. decembra. (Izv.) Včeraj sta bila aretirana komunistična voditelja Ante Grubešić, odvetniški kandidat in Stane Jovanović, učitelj.

RAZOROŽITVENA KONFERENCA.

— Berlin, 19. dec. (Izv.) Kakor javlja »Vossische Zeitung«, je Nemčija sprejela vabilo Društva narodov na mednarodno razorožitveno konferenco, ki se otvori meseca maja prihodnjega leta.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 7.70.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG

Hrastovi frizi 5, 6, 7, 8, Ia, frco meja, 1 vagon: denar 1440, blago 1450, zaključek 1440; deske 20, 25 mm, 4 m dolžine, I. in II., frco meja: denar 640; plohi 40 mm, 50 mm, I. in II., frco meja: denar 640; trami 4/4, 4/5, 5/6, 5/7, 6/8, frco meja: blago 400; hrastovi železniški pragovi 250, 25× 15, frco nakladna postaja, za komad: denar 54.

ŽITNI TRG.

Pšenica, domača, fco. Ljubljana, denar 420; pšenica, domača, par. Ljubljana, blago 470; koruza umetno sušena, def., frco dom. Ljubljana, blago 250; koruza, nova, fco. slavonska postaja, gar., blago 185; oves, bački, par. Ljubljana, blago 365; fižol, ribničan, čiščen, b/n, fco. Postojna, trans., blago 475; fižol, prepeličar, čiščen, fco. Postojna, trans., blago 550; fižol, mandalon, čiščen, b/n, fco. Postojna, trans., blago 450; laneno seme, fco. Ljubljana, denar 700; otrobi, pšenični, sred. debeli, fco. gor. postaja, blago 225; krompir, bel, fco. nakladalna postaja, denar 133, blago 140.

EFEKTI.

2½% drž. renta za vojno škodo 125, 7% invest. pos. l. 1921. 65, Celjska pos. 210—211—210, Ljubljanska kreditna banka 222, Merkantilna banka 124—130, Prva hrv. šted. 895—905, Stroine tov. in livarne 130— 146, Split, cement Portland 1290—1300, Nihag 40,

Zagrebška borza.

Dne 19. decembra. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 12.94—13.04, Praga 202.05—205.05 ,Pariz 359.375—364.375, Newyork 66.33—67.33, London 313.10—316.10, Trst 284.35—287.35, Dunaj 0.0936—0.0956.

Efekti: 7% inv. pos. 1921 65, 2½% drž. renta za ratnu štetu 124—125, Ljubljanska kreditna 225—225, Centralna banka 29—30, Hrv. esk. banka 111.50—112.50, Kreditna banka, Zagreb 109—112, Hipotekarna banka 59—60, Jugobanka 103—105, Praštediona 885—900, Slavenska banka 85—87, Eksploatacija 77—80, Drava d. d. Osijek 225—230, Šečerana Osijek 760—770, Isis d. d. 66—68, Nihag 40—42, Gutman 725—730, Slaveks 205, Slavonija 66.50—67.50, Strojne tovarne 180, Trboveljska 420—430, Vevče 97—100.

Inozemske borze.

— Curih, 19. dec. Današnja borza: Beograd 7.70, Pariz 27.67, London 24.285, Newyork 516.20, Milan 22.03, Berlin 1.229, Praga 15.675, Dunaj 0.07275.

— Trst, 19. dec. Borza: Beograd 34.90—35, London 110.25—110.30, Pariz 125.50—126, Newyork 23.40—23.50, Curih 444—446, Dunaj 0.0327—0.0329, Praga 71.25—71.50.

— Dunaj, 18 dec. Devize: Beograd 1056—1060, London 332.900—333.900, Milan 3032—3044, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3797—3813, Praga 2153—2163, Curih 13.735—13.785. — Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 1051—1057, lira 3010—3030, češka krona 2132—2148.

Seja Trgovske in obrtniške zbornice.

V Ljubljani, 19. decembra.

Zborničnl predsednik g Iv. Knez je otvoril sejo ob pol 10. dopoldne, pozdravil zastopnika ministrstva trgovine, g. sekcijskega svetnika dr. F. Rateja in tajnika zagrebške trgovske in obrtniške zbornice dr. Adolfa Cuvaja. Nadalje je čestital odlikovanima zborničnima svetnikoma L. Petovarju in Jak. Zadravcu. G. dr. Ratej je v imenu vlade izrekel čestitke vsem do sedaj odlikovanim članom zbornice. Na predlog predsednika je zbornica v imenu odlikovancev zaklicala vladarju trikratni »Slava«. —

Nato je podal predsednik *poročilo o delovanju zbornice v tekočem letu.* Iz obširnega poročila podamo glavne točke.

Poročilo predsednika o delovanju zbornice

obsega trgovsko politične zadeve, promet s Sušakom, osnovanje borze in telefonski daljnovodi, ljubljanski velesejem in razstavne prireditve, krize industrije, prometne zadeve, obrtni red in strokovno šolstvo, socijalnopolitične zadeve, kreditne zadeve, pospeševanje izvoza in udeležba na anketah ter statistiko trgovskega in obrtniškega gibanja. Glede trgovsko-političnih zadev ima zbornica zabeležiti tri posebno važne dogodke in sicer zaključek gospodarskih konvencij z Italijo, pričetek pogajanj za trgovsko pogodbo z Avstrijo in gospodarsko konferenco v izvršitev določb rešekega pakta ter rešitev likvidacijskih in razmejitvenih vprašanj v Benetkah. Pogodbena tarifa za izvoz v Italijo obsega 13 carinskih postavk s 14 stavki, ki predstavljajo napram veljavni splošni italijanski tarifi znatni ponekod po 50% popust za naše glavne poljedeljske in živinorejske izvozne produkte. Pogodbena tarifa za izvoz Italije v našo državo pa obsega 78 carinskih postavk s 164 carinskimi stavki, med katerimi zavzemajo glavni del tekstilni izdelki. Pri trgovskih pogajanjih z Avstrijo so bili stavljeni od naše strani za izvoz predlogi glede 36 carinskih postavk, dočim so Avstrijci stavili predloge za 155 carinskih postavk z 259 stavki.

* * *

Glede prometa s Sušakom si je morala zbornica zasigurati na Delti in Brajdici primeren kompleks skladiščnih prostorov za našo izvozno in uvozno trgovino. Na zadevnih dveh anketah je bil dosežen popolen sporazum glede razdelitve prostorov. Prijavilo se je 24 interesentov, ki so zahtevali skupno 23.302 m² skladiščnega prostora. Prosilcem je bilo nakazano 14.039 m². Za praktično izkoriščanje sušaške luke je treba rešiti tudi vprašanje direktne telefonske zveze med Ljubljano in Sušakom in znižanje železniških tarif za dovoz blaga iz naših postaj na Sušak. Zbornične akcije so ostale v tem oziru doslej žal še nerešene.

* * *

Na novoustanovljeni blagovni in efektni borzi v Ljubljani, ki ima 142 članov, notira 10 vrst državnih papirjev ter 17 vrst delnic založnic in zadolžnic privatnih podjetij. Trguje se razen z glavnimi izvoznimi pridelki, lesom tudi s poljedeljskimi pridelki, tudi tekstilnimi in drugimi izdelki. Predpogoj dobrega poslovanja borze je, da dobimo direktno telefonsko zvezo z Vojvodino, kakor tudi boljšo zvezo z Dunajem in Zagrebom. Po mnogih intervencijah je bil 10. aprila otvorjen tudi telefonski promet z Italijo.

* * *

Četrti ljubljanski velesejem je moralno in materijalno uspel tako, da je tudi za prihodnje leto že zasiguran. Udeležilo se ga je 723 razstavljalcev med njimi 148 inozemcev. Število kupcev je doseglo 17.304 napram 12.455 lansko leto. Važno je tudi poslovanje stalne izložbe industrijskih vzorcev iz Slovenije v Skoplju. Za prihodnje leto se pripravlja še vajeniška razstava obrtnih zadrug in obrtna izložba na trgovski podlagi.

* * *

Konstantno naraščanje vrednosti dinarja od srede avgusta spravlja našo domačo produkcijo, izvozno trgovino in industrijo v težak prehodni položaj. Na drugi strani narašča namreč vsled podpovprečnih rezultatov letošnje žetve indeks domačih prodajnih cen kar vpliva v glavnem na ceno življenjskih potrebščin tako da se naši industrijski produkcijski stroški niso mogli poceniti v razmerju s porastom dinarja. Razumtega so carinski ažije ni povišal v potrebni meri, da bi paraliziral rastočo opasnost inozemske konkurence. Letos je bil ažio trikrat povišan in sicer 15. januarja od 600 na 800, 1. septembra na 900 in 1. oktobra na 1000. Vendar je napetost napram efektivnemu zlatemu ažiju, uveljavljenemu v sosednih državah, še zelo znatna.

* * *

V prometnem oziru je izredno važen dogodek za zbornično delovanje nova železniška zveza Ormož-Ljutomer-Maraka Sobota. Na izvozniškem kongresu v Beogradu je zbornica ponovno opozorila na nujnost rešitve perečih tarifnih vprašanj, ker so kritične poteze zadnjega povišanja tarif čimdalje občutnejše. Zbornica zbira sedaj statistične podatke o našem železniškem prometu z inozemstvom, da bi mogla na podlagi zbranega gradiva staviti ministrstvu konkretne predloge za ureditev tarifno političnih odnošajev s sosednimi državami. Med dosedanjimi konferencami je omeniti zlasti konferenco za tranzit preko Madžaske in naše države, ki se je vršila v Trstu, v Budimpešti in v Beogradu in na kateri sta si obe državi zasigurali vzajemno 20 do 30% popust za tranzit glavnih izvoznih predmetov preko ozemlja druge države.

* * *

Zbornica je v izdatni meri podpirala obrtno-trgovsko nadaljevalno šolstvo. V proš lem letu se je vršil pouk na 55 obrtno-nadaljevalnih, 3 gostilničarskih in 11 trgovsko-nadaljevalnih šolah. Tem šolam je dala zbornica doslej 128.200 Din podpore. Državna podpora tem šolam je znašala 314.539.84 Din.

Dne 18 oktobra so stopile v veljavo tri važne izvršilne naredbe k zakonu o zaščiti delavcev in sicer uredbi o delovnem času v trgovskih in obrtnih obratih in uredba o odpiranju in zapiranju obratov, pravilnik o podaljšanju delovnega časa v industrijskih in rudarskih podjetjih in pravilnik o higijenskih in tehničnih varnostnih odredbah podjetij. Zbornica je posredovala tudi pri ministrstvu za socijalno politiko in središnjem uradu za zavarovanje delavcev, da se čimpreje izda pravilnik o denarnem gospodarstvu pri središniem uradu kakor tudi pri vseh okrožnih uradih za zavarovanje delavcev.

* * *

Za pospeševanje izvoza je bila zbornica v stalnih stikih z raznimi inozemskimi zbornicami in gospodarskimi udruženji. Število prijav obrtniških obratov je znašalo v drugem četrtletju 590, odjav pa 203, dočim je bilo v tretjem četrtletju samo 379 prijav in 178 odjav Prirastek pri trgovskih obratih znaša v drugem četrtletju 168, v tretjem pa samo 61 obratov.

* * *

V splošnem zbornica konstatira stalno izboljšanje naše zunanje trgovinske bilance in znatno konsolidacijo notranjih gospodarskih razmer. Tudi v prometnem oziru je v jesenski kampanji premagana kritična situacija. Po novem letu je pričakovati nadaljevanja in zaključka trgovskih pogajanj z Avstrijo, pogajanj za trgovsko pogodbo z Grčijo in sledniič zaključek trgovske pogodbe z Madžarsko.

* * *

Zborničnl proračun za l. 1925.

Zborničnl tajnik dr. V Murnik je podal glavne postavke iz proračuna za leto 1923., ki so bile soglasno odobrene.

Proračun za l 1925 izkazuje skupno potrebščino 2,356.987 Din, pokritje 2,415.694 dinarjev s presežkom 58.707 Din kot blagajnično rezervo. Za trgovsko šolo v Novem mestu je zvišana podnora na 8000 Din, za trgovske in obrtno nadaljevalne šole pa na 175.000 Din; primeren del tega zneska je namenjen za osnovo fonda za izdajo učnih knjig za te šole. Za vzorčne razstave se proračuna 37.500 Din. Za ustanove za učence srednje tehnične šole je določenih 11.000 dinarjev, za ustanove za učence trgovske akademije pa 2.500 Din. Za zaklad za višjo trgovsko šolo, ki je letos narastel na 78.203 dinarje, 69 para je znova določen prispevek 20.000 Din. Za prezidavo in razširjenje zborničnega poslopja se proračuna za tozadevni stavbni sklad 225.000 Din. Navzlic novišani skupni potrebščini ostane zborlčna doklada v dosedanji izmeri (25 %).

O načrtu novega obrtnega zakona je poročal dr. Pretnar.

Važnejše zborničnе akcije na finančnem in kreditnem polju.

O glavnih podvzetiih v tem pogledu je podal skrčeno poročilo zbor. tajnik dr. Windischer. Temeljne misli strokovno zasnovanega in za vsakogar zanimivega poročila smo že priobčili, odnosno jih priobčimo jutri.

Klerikalci proti kandidaturi tajnika Mohoriča!

Podpredsednik g. Ogrin je nastopil proti kandidaturi g. Mohoriča. Predsednik je pojasnjeval, da se kandidatura pač nobenemu izmed nameščencev Trgovske zbornice ne sme in ne more zabraniti, saj so tudi tajniki in predsedniki drugih trgovskih zbornic kandidati in poslanci. — Še temeljiteje je Ogrina zavrnil g. Petovar, ki je povdarjal, da morajo vsi pridobitni krogi le biti vesali, ako bo tak strokovnjak kot je g. tajnik Mohorič, prišel v skupščini. (Splošno pritrjevanje.)

Razni predlogi.

Za avtomatiziranje telefonske centrale v Ljubljani in Mariboru, kakor tudi glede zgradbe nujnih telefonskih zvez je predlagal zbor. svetnik g. Iv. Jelačin ml., naj zbornica ponovno stori najenergičnejše korake na vseh merodajnih mestih, da se potrebni materijal že vendar enkrat nakaže, kakor tudi, da se razpiše oddaja potrebnih adaptacijskih del, ker nam drugače preti nevarnost, da zapadejo v to svrho v proračunu določeni krediti in se stvar vsled tega zavleče do nedog'ednosti.

Vzdrževanje obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol je zbor. svetnik L. Petovar po daljšem utemeljevanju stavil nujni predlog, da zbornica ukrene energične korake pri pristoinem ministrstvu, kakor tudi pri drugih vplivnih činiteliih, da se za vzdrževanje naših strokovnih nadaljevalnih šol dovoli za letošnje leto in za vsako prihodnje leto taka subvencija, da bodo kriti vsaj stroški za honorarje učiteljstva. — Nadalje je isti predlagal, naj zbornica posreduje na merodajnih mestih *za pravilno računanje voznine na železniški progi Ormož-Murska Sobota.* — Zborničnl svetnik g. Josip Lenarčič je razpravljal o previsokih in neenakomernih davčnih bremenih ter predlagal, da zbornica v tem pogledu posreduje na merodajnih mestih.

Zborničnl svetnik g. Jak. Zadravec je stavil nasle predloge:

1. O zboljšanju razmer na telefonski progi Središče-Maribor;
2. radi omilienja davčne prakse glede odbitnosti daril in naklonil:
3. glede posebne pridobnine;
4. glede prispevkov za Delavsko zbornico:
5. glede izterjanja zavarovalnih prispevkov potom izvršbe;
6. glede pobiranja dohodnine za l. 1925;
7. glede razširienja delokroga poslovalnice Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Zbor. svetnik g. Fr. Čuček je predlagal tri resolucije:

1. vlada se pozivlje, da na vsak način sklice *gospodarski sovet* naše skupščine, ki je bil po ustavi predviden in zajamčen;
2. da vlada pripravi *stanovanjski zakon*, ki bo že enkrat končal neznosno razmerje med hišnim lastnikom in najemnikom;
3. vlada se pozivlje, da izda čimpreje *zakon proti odpuščanju z obrestmi.*

Zbor. svetnik g. Elsbacher je predlagal, naj se uvedejo *strokovni tečaji za učiteljstvo obrtno-nadaljevalnih šol*, nadalje *radi pomanjkanja soli.*

(Ob sklepu lista se seja nadaljuje.)

Julijska Krajina.

— **Velika nesreča.** V Trstu v ulici Madonna se je pripetila v fotografskem ateljeju W. Menegata pretresljiva nesreča. Fotografirat se je prišel neki tujec. V ateljeju je bil 21 letni fotograf Demarinis. Pripravil je vse za fotografiranje potrebno. Tujec je bil zelo čudno napravljen. Imel je široke hlače, zgornji del života mu je pokrival plisan jopič, na glavi je imel turban. Skozi lica in spodnjo ustnico si je utaknil igle in par izel tudi v prsa. Demarinis si je pripravil aparat in zažgal magnezijev prah. Takrat je sobo razsvetlil blisk, zadonel je pok, nastal je gost dim. Demarinis je zbežal, ko pa se je vrnil, je videl, kako je vse razmetano po sobi, oni neznanec pa je bil ves v krvi. Nesrečnega tujca so preneliali v bolnico. Varnostni organi so dognali, da je zakrivila nesrečo eksplozija magnezijevega prahu, spravljenega v neki posodi; bilo ga je 250 gramov. Ni pa se dalo ugotoviti, kako je pravzaprav prišlo do tega, da se je magneziji unel. Oni neznani človek se piše Hasshacher, je star 22 let in doma z Dunaja. V Trst je prišel pred par dnevi.

— **Gibanje državnih vpokojencev.** Te dni so imeli državni vpokojenci v Trstu sestanek, na katerem so odobrili spomenico na vlado, v kateri prosijo za likvidacijo pokojnin v lirah in v višini, določeni od bivše vlade ter odgovarjajoči resnični vrednosti pokojnine na podlagi predvojne valute t. j. v razmerju 472 lir za eno predvojno krono, nadalje prosijo pravično odškodnino radi škode, katero so trpeli oni, ki so bili odstavljeni, odpuščeni ali ki niso bili potrjeni v službi itd. Vpokojenci prejemajo še vedno za 100 predvojnih kron le 89 lir namesto 472, kar bi jim pritikalo po omenjenem ključu. Kakor se vidi, se vlada še ni prepričala o upravičenosti zahtev državnih vpokojencev!

— **Občinske volitve v Renčah.** Dne 14. tm. so se vršile v Renčah občinske volitve. Vpisanih volilcev je 433. Za komunistično listo je bilo 286 glasov, za narodno pa 129. Tako dobijo komunisti 12, narodnjaki pa 6 občinskih svetovalcev. Pravijo, da so podpirali komuniste pri volitvah slovenski krščanski socijalci!

Politične vesti.

= **Dobro je pogodil sam sebe!** »Slovenski republikanec«, prej »Avtonomist« piše: »Pri nas v Sloveniji imamo hvalevredno (!) navado, da se v času volitev ne borimo drug proti drugemu na podlagi načel, ampak večinoma le z lažmi in z zavratnimi spletkami«. Dobro je pogodil ta list sam sebe in svoje zaveznike klerikalce. V tem oziru si lahko s »Slovencem« sežeta v roke!

= **Ukazi HRSS.** Za volitve dne 8. februarja 1925. je izdalo predsedstvo HRSS na vse organizacije poseben ukaz, v katerem pravi, da volilci ne smejo nositi nikakih demonstrativnih znakov na volišče in da se ne smejo izobešati hrvatske republikanske zastave, temveč edinole hrvatske zastave z napisom: »Vjera u Boga in seljačka sloga«.

= **Radić hoče svojo republiko!** — »Slobodni seljak« ,glasilo hrvatske seljačke stranke, ki jo je, kakor znano, ustanovil Radićev disident Vinko Lovreković, ugotavlja, da je Radić dal pismeno izjavo Nastasu Petroviću, bivš. ministru notranjih del v Davidović-Koroščevi vladi, da njegova stranka ne računa na Bosno. Ta izjava je bila podpisana pri pogajanjih za sporazum z Nastasom Petrovićem in se nahaja sedaj v originalu v njegovih rokah, v prepisu pa v rokah dr. Mehmed Spaha. Obenem ugotavlja »Slobodni seljak«, da se je Radić napram dr. Spahu izrazil: *»Mi hočemo imeti svojo republiko in naj je samo tako velika, kakor kaka županija!«* Ako bi se Srbi naveličali Radićevih budalosti in posegli, kakor nekatere novine namigujejo, po amputaciji, potem bi v resnici »mirotvorna čovečanska, hrvatska seljačka republika« ne bila mnogo večia, kakor je recimo zagrebška županija!

= **Boljševiki se pripravljajo na splošen napad.** »Neues Montagblatt« poroča, da so prejele vse sekcje zapadnoevropskega tajništva strogo zaupne informacije, da se je vršila sredi oktobra v Kölnu n. R. konferenca komunističnih delegatov, ki se je je udeležilo 55 delegatov iz Nemčije, 3 iz Angleške, 82 iz Francije, 3 iz Češkoslovaške, 3 iz Belgije in po 1 iz Švice in Holandske. Konference so se udeležili tudi zastopniki komunistične omladine in izvrševalnega odbora tretje internacijonale. Na konferenci je bilo sklenjeno organizirati v večjem obsegu boj proti Dawesovemu načrtu in vstopu Nemčije v Zvezo narodov. Izvrševalni odbor tretje internacijonale stoji na stališču, da je treba z ozirom na izpremenjeno situacijo v zapadnih državah, zlasti pa radi zmage konservativcev v Angliji in volitev v Nemčiji, pospešiti dosedanjo komunistično propagando v vseh državah. Komunistične stranke morajo biti organizirane tako, da bodo po vseh tovarnah komunistične ekspoziture, aktivne politične organizacije, delavske sportne organizacije itd. Poleg zapadne Evrope in Italije, kjer pričakujejo boljševiki v kratkem revolucijo, koncentrirajo boljševiki svojo revolucijonarno propagando v prvi vrsti na srednjo in vzhodno Evropo. Komunistična centrala računa z velikimi spremembami v teh državah. Zato je bil poslan eden najboljših boljševiških diplomatov, Joffe, na Dunaj, ki je središče komunistične propagande. S hujskanjem nezadovoljnih elementov v Bolgariji, Romuniji in Jugoslaviji hočejo boljševiki strmoglaviti sedanji režim v teh državah.

Zahteve avstrijskih državnih vpokojencev.

Stalna delegacija vseh avstrijskih organizacij vpokojencev je izročila vladi vlogo za izboljšanje položaja vpokojencev, v kateri so navedene sledeče zahteve, in sicer: 1.) Uredba eksistenčnega minima za vpokojence. 2.) Pospešena valorizacija pokojninskih prejemkov do popolne predvojne vrednosti. 3.) Popolna odprava razločka med »staro« in med novovpokojenci. 4.) Odprava nekaterih krivic pri prevedbi vpokojencev na nov sistem činovnih razredov. 5.) Finančna uredba vprašanja bienij. 6.) Odprava razločka preskrbnin. 7.) Povečano število mandatov vpokojencev v personalni komisiji. Iz tega je razvidno, da imajo tudi še v Avstriji staro in novo vpokojence. Razloček je le prav minimalen. Ker je uvedena pri vsaki regulaciji avtomatika, t. j. vsaka regulacija se raztegne avtomatično na vse kategorije uslužbencev. Vidimo pa tudi da je popoln valorizacija prejemkov v teku in da imajo uradniki svoje zastopnike, ki so enakovredni z vladnimi. Zlasti to poslednje je najvažnejše, ker imajo organizacije po teh svojih zastopnikih seveda največji vpliv pri pogajanjih glede ureditve prejemkov.

Šofer, ki je dekle . . .

V sredo 17. t. m. je bil na beograjsko policijo pripeljan zastavljen mladenič, star približno 20 let, in oblečen v usnjat suknjič, kakršnega običajno nosijo šoferji. Mladenič je bil obtožen, da je ukradel gumijasti avtomobilski obroč. Še predno pa je službujoči uradnik pričel z zasliševanjem, je šofer izjavil:

»Prosim, da vzamete na znanje da nisem moški, temveč dekle. Policijski uradnik je presenečen obstal, nato pa je ukazal, da šoferja preščejo. In se je ugotovilo, da je mladenič res devojka. »On« je rojena Črnogorka, po imenu Darinka Piletić in precej ekscentrične narave. Že v svoji mladosti je najraje opravljala moška dela, ženskih del pa jo je bilo naravnost strah. In ko je dorasla, je, preoblečena kot moški, vstopila v službo pri nekem mehaniku ter se izučila za šoferja. Nazadnje je bila šofer v prometnem ministrstvu.

Naravno, da je to odkritje povzročilo splošno senzacijo. Ker pa je bilo že pozno, je uradnik ukazal ječarju, da ženskega šoferja vtakne v ženski oddelek jetnišnice. Ječar, ki je menil, da se je uradnik zmotil, je »njega« zaprl v moški oddelek. Nekaj časa za tem pa se je ječar skesal, ker ni ubogal uradnika, in odšel je, da bi šoferja iz moških zaporov prepeljal v ženski. Naletel pa je na nepričakovan odpor. »Gostje« v zaporih so se energično uprli temu, da bi ječar »prijaznega mladeniča«, kakor so ga imenovali, odvedel. Lopovi so namreč že zaznali, da je šofer pravzaprav šoferka . . . Po hudem boju je ječar svojega varovanca odvedel v ženski oddelek.

Sedaj je bil šele ogenj v strehi. Podjetne ženščine so se takoj zaljubile v ljubkega mladeniča in vsaka ga je skušala potegniti k sebi. Nekaj Amaconk si je tudi skočilo v lase. Ko pa se je končno ugotovilo, da je šofer pravzaprav ženska, so razjarjene ženske planile na ubogo Darinko in je obdelovale združenimi močmi. Iz obupnega položaja jo je rešil šele ječar, ki jo je odvedel v pisarno in jo tam zaprl. Drugi dan se je ugotovilo, da je Darinka nedolžna. Vsekakor si bo obisk pri »Scili« in »Karibdi« beograjskih zaporov dobro zapomnila . . .

Darujmo za sokolski Tabor!

Ed. Rice Burroughs: 35

„Tarzanov sin".

Na gugajoči se veji boj ni bil lahak. Meriem se je borila obupno in vstrajno. Zato se je opica vrgla z Meriem na tla. Tudi druga opica je takoj storila isto. Na zemlji pa sta se zagrabili opici sami in se trgali v ostrem in krvavem boju. Tako priliko je Meriem izkoristila in zbežala. Opice za njo, rjoveče in tuleče. Vedno sta jo dohitele. Tako je Meriem prehajala iz roke v roko, ohranjena in živa, dočim sta se opici-samca zaradi nje do krvi trgala in grizla.

Slučajno je v tem boju tudi Meriem dobila nekaj ran, ki so bile pravzaprav namenjene drugi opici. Vse to je Meriem strašno utrudilo, da je končno izgubila zavest in se zgrudila na tla. Opici pa sta pričeli brezobziren boj na življenje in smrt. Sedaj je bil boj lažji, ker ni bilo potrebno paziti na Meriem. Ležala je kakor mrtva.

Nad njimi so hreščale in begale semintam, gori-doli male opice, razdražene in razburjene. Raznobarvne ptice so obletavale vrhove, preplašene in nemirne so kričale in s tem izražale svojo jezo in gnev nad rodom in početjem veleopic. V daljavi pa je zarjul lev.

Večji in močnejši samec je trgal manjšega na kose. Valjala sta se po tleh, tolkla okoli sebe in se grizla kakor stekla psa. Tupatam sta planila pokonci, se vspela na zadnje noge in boj stojé nadaljevala, da se je zdelo, kakor boj dveh človeških bitij, ki se tesno in močno držita čez križ. Pri tem pa sta se grizla v meso, da je kri na široko okoli pobarvala tla.

Ves ta čas je Meriem ležala nezavestna na tleh. Končno se je močnejši samec z vso besnostjo zagrizel slabejšemu v vrat in poslednjikrat sta telebnila po tleh. Nekaj minut sta ležala mirno, kakor mrtva. Nato pa se je močnejši samec dvignil na noge in se oprostil zadnjega, smrtnega objema. Stal je vzravnan. Potresel se je s telesom. Iz njegovega grla je zagrmel votel, grozen krik. Nekaj časa se je gugal, prestopajoč iz ene noge na drugo, semintja med trupli deklice in ubite opice. Nato je položil s ponosno samozavestjo nogo na mrtvo truplo svojega sovražnika in oddal v puščavo zmagonosen, izzivajoč krik.

Male opice so se pri tem kriku razletele na vse strani, drobne ptice so se dvignile in odletele daleč stran. V daljavi pa je zopet zarjul lev.

Veliki samec se je približal k deklici. Prevrgel jo je na hrbet, jo pričel otipavati in ob srce prisluškovati ter ogledovati njen obraz. Deklica je bila še živa. Male opice so se zopet vračale. — Vračale so se v celih čredah in s svojim vedenjem in z besedami izražale vse svoje zaničevanje nad opičjim zmagovalcem.

Samec je zagodel nekaj in pokazal zobe nad njimi. Nato pa se je sklonil in vrgel telo deklice preko ramen in odšel v džunglo. Za njim je sledila drobna in razdražena čreda malih opic.

POGLAVJE XI.

Smrt kralja opic.

Ko se je Korak vračal z lova, je slišal jezno in nemirno ščebetanje razdraženih opic. Takoj je spoznal, da se je dogodilo nekaj posebnega. Morda se je strašni Histah ovil okoli trupla opice in jo zadušil. Pospešil je korake. Opice so bile prijateljice njegove Meriem. Zato jim je hitel na pomoč, ako ni že prepozno. Pospešil je pot po vejah v srednji višini dreves. V bližini Merieminega bivališča je odložil svojo lovsko opremo in lovski plen in glasno zaklical. Toda nihče se ni odzval. Spustil se je z drevesa na tla. Morda se mu je skrila.

V debeli veji, na kateri se je Meriem navadno gugala, je videl le Geeko, naslonjeno na deblo drevesa. Kaj to pomeni? Meriem ni nikdar svoje Geeke puščala tako same. Korak je lutko vzel in jo vtaknil za pas. Zaklical je ponovno, glasneje, toda tudi sedaj se Meriem ni odzvala. V daljavi se je oglasil zbor razdraženih malih opic.

Ali je njih razburjenje morda v zvezi s skrivnostnim begom Merieme? Že sama misel na to je zadostovala. Ni čakal na Akuta, ki se je počasi pomikal za njim. Z vso hitrostjo je drvel naprej v smeri, odkoder so prihajali glasovi opic. V nekaj minutah je bil pri njih. Ko so ga zagledale, so nemirno in nestrpno vreščale in kazale naprej v smer, v kateri se je gibal nestvor, ki je bil pravi vzrok njih razburjenja.

Srce mladega junaka džungle je obstalo v grozi, ko je zagledal telo deklice, ki je viselo preko kosmatih ramen veleopice. Ni dvomil o tem, da je mrtva. V njegovi notranjosti je zadivjal vihar razburjenja in nekaj se je premaknilo v njegovem srcu. Ni si znal tega razlagati. Pa bilo mu je, kakor da se je ves svet osredotočil v tem mrtvem dekličinem truplu. Kako žalostno, nepremično in ohlapno je viselo to telesce preko širokih in močnih pleč veleopice!

Sedaj je začutil, da mu je bila Meriem prav vse na tem svetu — njegovo solnce, zvezde in luna. V takem hipu je izgubil veselje in radost, srečo in mir življenja. Bolesten krik se mu je izvil iz prs. Pa takoj nato je zarjul groznejše in strašnejše, kakor vse divje zveri. Z obupnimi kriki je kakor izstreljena puščica planil za storilcem tega strašnega zločina.

Opica samec je obstal pri prvem kriku in se ozrl. Ko je Korak zagledal njegov obraz in razločil postavo, je novi plamen strasti in gneva zadivjal v njegovem srcu; zakaj v veleopici je spoznal kralja opic, onega kralja, ki je njega izgnal iz tolpe veleopic, ko je pri njih iskal pos edn je zatočišče in jih prosil prijateljstva.

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne, 19 decembra 1924.

Stara ljubezen ne zarjavi.

Nedavno tega so poročali listi, da so v boljševiškem poslaništvu na Dunaju izginili akti, ki se nanašajo na komunistično revolucijonarno propagando na Balkanu. »Slovenec« je takoj pograbil to vest in izrekel prepričanje, da so tatvino teh aktov izvedli — kdo drugi nego — agenti jugoslovenske vlade, češ da je le-ta na stvari najbolj interesirana. V podkrepljenje te svoje trditve se je »Slovenec« skliceval na avtoritativno mnenje »odličnega poznavalca balkanskih razmer« — Leopolda Mandla.

In kdo je ta odlična »avtoriteta« in »kapaciteta«? Beogradska »Samouprava« ve o tem možu povedati to-le:

»Nihče ni toliko operiral z lažnjivimi in falsifikovanimi dokumenti in z dokumenti, ki so bili baje ukradeni predstaviteljem drugih držav, kakor Leopold Mandl. On je pred vojno in med vojno prodajal svoje pero dunajski vladi za vsa njena najsramotnejša dela. Ljubljanski »Slovenec« je pred in med vojno z vžitkom polnil svoje predale s proizvodi Mandlove grdobije. In Mandl je še sedaj avtoriteta za »Slovenca«... Med »Slovencem« in Mandlom obstojajo stare simpatije, kakor so n. pr. obstojale za časa Friedjungovega procesa in začetkom evropske vojne...«

Stara ljubezen pač ne zarjavi! »Slovenec« je bil z Mandlom v ljubavnih zvezah pred vojno, čemu bi teh zvez ne obnovil sedaj, ko se je tudi njegova stranka odkrito vrnila k svojemu staremu avstrijskemu mišljenju?!

Mandl, desna roka Aehrenthalove in Berchtoldove avstrijske politike, lahko pač danes zopet uspešno služi našim klerikalcem, ki nadaljujejo proti Jugoslaviji prav isto politiko, ki jo je svočasno koncipiral grof Berchtold s svojima pomagačema Forgachem in Mandlom proti Srbiji!

* * *

Reforma naših srednjih šol. Naročnik našega lista nam piše: Čudna so pota človeške neumnosti, po katerih hodi klerikalizem, ki trdi, da hoče pomagati slovenskemu ljudstvu do gospodarskega in kulturnega napredka, v resnici pa je do mozga reakcijonaren. Kot zagrizeni reakcijonarji na prosvetnem polju so si dali klerikalci najboljše izpričevalo s kampanjo proti reformi srednjih šol. Dočim je pretežna večina evropskih narogov že davno uvidela potrebo znižati število humanističnih gimnazij na račun realnih, naj bi veljala za nas Slovence, ki itak že ne vemo, kam z inteligenco, izjema. Zdi se nam potrebno, da spregovore o tem vprašanju sami srednješolci, zlasti maturanti, ki morajo priznati, če si izprašajo vest, da jih študij klasičnih jezikov ni nič kaj posebno usposobil za praktično življenje in da se izgubljeni čas in trud nista rentirala, izvzemši seveda slučaje, ko se ta ali oni abiturijent posveti študiju, ki zahteva znanje latinščine in grščine. Zagovornikom dosedanje humanistične in realne gimnazije ne gre toliko za faktični dobrobit mladine in staršev, kolikor za osebne interes in pol. ozadje. Namen srednje šole ne sme biti produkcija lemenatarjev. Kdor je pa v resnici interesiran na klasičnih jezikih, nima niti najmanjšega povoda odrekati drugim pravico do izobrazbe v duhu modernega časa, ker ima še vedno na razpolago dovolj humanističnih gimnazij.

— **O jugoslovenski trgovski mornarici** je napisal v tržaškem večernem »Piccolu« B. Maineri članek, v katerem se zavzema za sodelovanje med jugoslovensko in italijansko trgovsko mornarico. Pravi, da bo tako sodelovanje moglo roditi najboljše rezultate za obe deželi, mnogo boljše nego se more to misliti prvi trenotek. Seveda se to sodelovanje ne sme omejiti na promet Sušaka in Reke, marveč se mora razteg-niti na vsa pristanišča obeh jadranskih bregov in na mednarodno plovbo. Jugoslovenska trgovska mornarica doslej nima še nikakega broda za prevoz potnikov v transatlantske dežele, ima pa brodove, ki lahko prav dobro izpopolnijo in zboljšajo službo, ki jo vrše italijanske družbe. Na Jadranu poslujejo sedaj še številne tuje ladje, ki bi se mogle nadomestiti z italijanskimi in jugoslovenskimi v veliko korist obeh narodov, ki imata vso pravico poslužiti se svobode, pridobljene s tolikim herojstvom, da si razširita in utrdita svojo gospodarsko potenco. Želeti je prav živo, da bi rešila italijansko-jugoslovenska konferenca v Benetkah tudi ta važen problem definitivno s polno zadovoljnostjo in z veliko koristjo vseh in za vse. — Tako izvaja italijanski članek. Dobro in lepo bi bilo res sporazumno delovanje med obema jadranskima sosedoma, toda tako, da pri tem ni noben del oviran v svojem pomorskem razvoju!

— **Božičnice obmejnih šol.** Moška podružnica Ciril-Metodove družbe v Mariboru je nabirala začetkom decembra prispevke za obmejne šole. Ob enem je likvidiral odbor »Slovenske šole v Mariboru« v svoji seji dne 16. t. m. svojčas nabrani znesek in ga prepustil fondu za božičnice obmejnih šol. Na ta način je bil razdelitvenemu odboru na razpolago skupni znesek Din 23.675. Ta znesek se je na sledeči način razdelil: Sv. Duh Din 1.500; Št. Jur ob P. 1.500; Sv. Križ 1.500; Kamnica 500; Zg. Kungota 1.000; Krčevina 500; Št. Ilj 2.500; Lokavec 750; dve šoli v Prekmurju vsaka po 900; Sladki vrh 1.500; Svičina 1.500; Marija Snežna 1.750; Sv. Ana 2.250; Kapla 1.750; Pernice 500; Remšnik 1.250; Št. Jernej 625; Vrata 500; Brezno 500; Merodajne so bile krajevne razmere in število razredov. Poraba teh zneskov za podporo revnih otrok se je prepustila šolskim vodstvom, ki položijo račun moški podružnici CMD v Mariboru.

— **Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja na Viču** je bila prav dostojna. V župni cerkvi je opravil pater Arhangel kratko zahvalno službo božjo, katere se je udeležila šolska mladina z učiteljstvom, župan Ivan Gale, en zastopnik SLS ter štirje zastopniki napredne gospodarske stranke. Kar se tiče okrašenja hiš z zastavami, je viška občina ob takih prilikah zelo malomarna, izvzemši občinske hiše, ljudske šole ter Sokolskega doma ni bilo na Viču in Glincah videti nobene zastave. Vse drugače pa se je postavila podobčina Rožna dolina. Z zadoščenjem smo opazili v Rožni dolini približno 20 zastav. To pot z radostjo beležimo, da si je omislilo zastavo tudi marljivo olepševalno društvo, ki jo je razobesilo na poslopju svoje pisarne. Vobče pa moramo grajati brezbrižnost prebivalstva, zlasti ako uvažujemo, da je svočasno skoro na vsaki hiši, posebno pa še, kjer je stanoval kak cesarski nastavljenec ali pa kak eksekutor, vihrala črno-žolta, med vojno tudi rajhovska in frankfurtarska zastava. No, upamo, da pokaže prihodnjič Rožna dolina, predvsem pa Vič večjo narodno in državno zavednost.

— **Stavke grafičnih nameščencev ne bo?** »Vjesnik Saveza Udruženja grafičkih poduzeća u Jugoslaviji«, ki je glasilo lastnikov tiskaren, poroča v svoji zadnji številki pod naslovom: »Do kedaj velja tarifa« tole: »Naši delegati so predlagali, naj se vspričo nemožnosti trenotnega sporazuma podaljša tarifa in obveznost § 83 do konca meseca junija 1925. Z ozirom na to opozarjamo naše člane, da je njihova dolžnost, da se ravnajo po tej tarifi do konca meseca junija., ker se nadejamo in smo prepričani, da bo v tem času vendarle mogoče nadaljevati pogajanja in jih sporazumno končati morda še preje, predno poteče ta rok. Centrala bo storila vse, da pride do zbližanja med obema savezoma ter se tako omogočijo potrebni prijateljski odnošaji med obema organizacijama. Zato prosimo vse člane, da to uvažujejo in se po tem tudi ravnajo. Ako bi nastali spori, naj se nam takoj pošlje točno poročilo o vseh podrobnostih in naj nihče ničesar ne pričenja, dokler nismo mi preiskali spor in dokler ne damo direktiv. Potrebno je, da držimo svojo obljubo, dokler se nam tega ne onemogoči. Beseda je dana, to besedo moramo tudi držati.« — Tako glasilo lastnikov tiskaren. Ako so tudi grafički delavci dovolili podaljšanje tarife do 30. junija 1925. potem pač ne grozi več stavka v tiskarniških podjetjih.

— *Iz demokratske stranke.* V nedeljo 21. t. m. bo v Grosupljah sestanek somišljenikov JDS in vseh prijateljev, ki žele enotnega nastopa pri volitvah. Na sestanku bo poročal srezki kandidat g. Zebal, trgovec in posestnik v Rudniku, ter g. Ivo Berščak. Sestanek bo ob desetih dopoldne. Lokal bo pravočasno javljen. — Isti dan popoldne bo sestanek v Št. Jurju pri Grosupljah, katerega se udeleži tudi g. Zebal.

— *Iz Zveze kulturnih društev.* ZKD priredi v petek, soboto in nedeljo naslednja predavanja po kmetih: *Petek 19. t. m. Zalog:* dr. Fran Čadež, profesor; predava o brezžičnem brzojavu in telefonu ob 20. zvečer v šoli. — *Sobota 20. t. m.* Ježica. Stojan Bajič, abs. iur. Predava o temi (razvoj in postanek verstva), katero bi imel obravnavati preteklo soboto. *Šiška.* Dr. Fran Čadež ob 20. uri zvečer v gostilni g. Stenica o zemeljskih katastrofah. — *Trbovlje.* Anton Podbevšek ob 17. popoldne: Miselni razvoj evropskega človeštva. Več razvidno na lepakih. — *Nedelja 21. t. m. Grosuplje.* Milan Cimerman v gasilnem domu ob 9. dopoldne o davkih in taksah. *Borovnica:* prof. Nande Marolt v sokolskem domu ob pol 8. zjutraj o pomenu sokolstva med Slovani. *Mojstrana.* Lovro Tepina, ravnatelj podkovske šole ob 20. zvečer o prvi pomoči živini v sili. *Jerše.* Anton Likozar pri g. Marinšku ob 15. popoldne o splošnem gospodarskem vprašanju. *Šmartno pri Litiji:* Vladimir Kuret, okrajni ekonom: Splošne gospodarska vprašanja. Več na lepakih. — *Preddvor:* Prof. Fran Dolžan o potresih. Več na lepakih. *Vrhnika:* Josip Zupančič v sokolski dvorani ob 15. popoldne. Nadaljuje s svojim tam običajnim predmetom. Več itak na plakatih. — Podrobnosti o vseh tu navedenih predavanjih so za posamne kraje razvidne na lepakih, ki so bili pravočasno razposlane v vse gori navedene kraje. Opozarjamo naše občinstvo na vsa ta predavanja in je vabimo, da se jih v svojem interesu udeleže.

— **Kovanje kovinskega denarja.** Na kraljev rostni dan so se otvorile v Beogradu po komisiji, sestoječi iz predstavnika ministrstva financ, ministrstva trgovine in industrije ter Narodne banke ponudbe za kovanje kovinskega denarja. Otvoritev ofert se je izvršila v prisotnosti ponudnikov. — Ofert je 18. Zastopane so s svojimi najboljšimi kovinami sledeče države: Francija, Belgija, Švica, Anglija, Italija, Češkoslovaška in Holandija. Poleg teh kovnic se nahajajo še dve domači: Prva jugoslovenska tvornica vagonov v Brodu in Prva tvornica v Celju. Oferte se glase za kovanje pol, eno in dvodinarskih novcev. Čim se oferte proučijo, se referat izroči finančnemu ministru, ki nato odda kovanje najugodnejši tvrdki.

— **Profesor Maks Trpkovič umrl.** V sredo so položili v Beogradu k večnemu počitku profesorja Maksa Trpkoviča, znanega reformatorja koledarja. Njegove predloge o izenačenju koledarjev so odobrile vse pravoslavne cerkve. In baš, ko se je začelo največ govoriti o njegovih zaslugah za to predstoječo reformo, je zatisnil oči v bedi, ker je bil šele nedavno reaktiviran kot profesor druge gimnazije v Beogradu.

— **Mohorske knjige** so že prejela vsa ljubljanska poverjeništva. Člani naj blagovolijo priti ponje. Naročnina za prihodnje leto je neizpremenjena (20 Din), dasi bo obseg za 10 pol zvečan.

— **Kulturna sekcija Or-ju-ne v Šiški,** javlja članom in prijateljem, da se vrši drugo predavanje v soboto 20. tm. točno ob 20. zvečer v lokalu br. Štepica. Predaval bo g. dr. Čadež o »zemeljskih katastrofah«. Udeležite se predavanja polnoštevilno! Po predavanju razgovor o »Ekonomski Orjuni«. Zdravo!

— **Povodenj v Ločnici, pa klerikalne obljube in dejanja.** Iz kranjskega okraja nam pišejo: Dober teden po elementarni nezgodi v Ločniški in Hrasniški dolini so klerikalci v »Slovencu« in zloglasnem »Domoljubu« napovedovali, da bo vlada nakazala ponesrečenim prebivalcem 1 milijon Din podpore. Ti pomilovanja vredni siromaki — nekateri so si komaj rešili golo življenje! — so potrpežljivo čakali na razdelitev obljubljene podpore, pa čakajo še danes nanjo. Če bi ne bilo usmiljenih ljudi, bi bili ti siromaki od lakote poginili. Danes se zavedajo, da so jih klerikalni ministri in poslanci nesramno nalagali! To si bodo kmetje dobro zapomnili.

— **Vpoklic rekrutov.** Ministrstvo vojne in mornarice je sklenilo vpoklicati rekrute letnika 1903. 1. aprila 1925. mesto 1. februarja. Ministrstvo motivira svoj sklep s tem, da hoče omogočiti rekrutom udeležbo pri volitvah v narodno skupščino.

— **Koliko dolguje Vojvodina na davkih.** Te dni se je vrnil iz Vojvodine generalni ravnatelj neposrednih davkov Josip Stojanović, ki je izjavil, da dolguje Vojvodina na zaostalih neposrednih davkih 600—700 milijonov. Ti davki se bodo pobirali postopno v obrokih.

— **Iz Tržiča.** Meščanska šola priredi svoji deci vsakoletno božičnico v nedljo dne 21. dec. ob 16. popoldne v šolski telovadnici s posebno zanimivim sporedom. Iz prijaznosti sodeluje salonski orkester. Vabljeni so stariši in svojci otrok. Vstopnine ni. — Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Tržiču ima svoj letni občni zbor v nedeljo dne 28. dec. 1924. ob 9. uri v risalnici meščanske šole. Udeležba je dolžnost vsakega člana. V pretek. letu smo imeli 84 v bodočem moramo imeti 100 članov. Na delo!

— **Velik požar in vlom v Škofji Loki.** V ponedeljek zjutraj okoli 10. je nastal pri posestniku Krevsu v Škofji Loki velik požar. Gorelo je gospodarsko poslopje. Na kraj požara so takoj prihiteli gasilci iz Škofje Loke, Stare Loke in iz Sv. Duha ter ogenj po napornem gašenju kmalu popolnoma udušili. Stanovanjsko poslopje je ostalo nepoškodovano. Škoda je precej velika. — Opasna svedrovska družba, katere sedež je menda Kranj, je zadnje čase razširila svoje delovanje tudi na Škofjo Loko. Tako je bil v noči od ponedeljka na torek izvršen drzen vlom v pisarno lesnega trgovla Frana Dolenca. Iz predala pisarniške mize so odnesli 25.000 Din, dočim so pustili težko »Werthelmerico« pri miru. Za enkrat je pač 25.000 Din dovolj . . .

Vaša kolesa prenoviti, emaillrati in poniklati kakor tudi stroke po shrambi vse-ko zime Vam skrbno 6848

tvrdka J. GOREC

Palača Ljubljanske kreditne banke in Gosposvetska 14

Iz Ljubljane.

— **Posvetovanje roditeljev,** katerih otroci posečajo realne gimnazije, bo v soboto 20. tm. ob 20. v razpravni dvorani Justične palače na Kralja Petra trgu. Posvetovanje sklicujejo dv. svetnik B. Bežek, dr. Božidar Vodušek in Ivan Jelačin ml.

— **Božičevanje.** Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani priredi na Štefanovo dne 26. tm. ob 7. uri zvečer v dvorani Mestnega doma božičevanje z najraznovrstnejšim sporedom. Na večeru bode sodelovala godba Dravske div. oblasti, nastopal bode zelo agilni pevski zbor društva Krakovo-Trnovo, poskrbljeno pa je tudi za dobro kapljico in okusen prigrizek. Prireditev ima dobrodelen značaj in dolžnost Ljubljančanov je, da v obilnem številu posetijo to prireditev. Vstopnina za osebo znaša Din 10.—.

— **Pevski zbor »Glasbene Matice.** Ves zbor se udeleži v soboto pogreba gospe Marije Zadnikarjeve, sestre našega gospoda ravnatelja Hubada. Zbirališče ob 13.45 pred magistratom. Moški zbor bo zapel žalostinke. Pevske vaje so v soboto ob 18.15, za moški zbor, v ponedeljek ob 20. in v torek ob 18.15 za mešani zbor. — Odbor. 672/n

— **Pevski zbor »Glasbene Matice«.** Vaje za čas Božiča se bodo vršile v sledečem redu. V petek 19. tm. ob 18.15 ženski zbor, v soboto ob 18.15 moški v torek ob 18.15 mešani zbor. Vsi in točno! — Odbor. 671/n

— **Izredni občni zbor pevskega društva »Ljubljanski Zvon«** se je vršil minoli ponedeljek v navzočnosti polnoštevilnega rednega članstva. Soglasno so bila sprejeta društvena pravila, ki naj bi veljala kot pravila modernega pevskega društva. Po izčrpanem dnevnem redu je društveni pevovodja br. Zorko Prelovec prečital in komentiral poslanico Zveze slov. pevskih zborov kot navodilo za bodoče delovanje naših pevskih enot. — Občni zbor je poteke! v najlepšem soglasju in je dokazal, kako resno pojmuje »Lj. Zvon« svojo kulturno zadačo.

— **Društvo trgovskih in industrijskih nameščencev** vabi na redne plesne vaje ob nedeljah popoldne od 15. do 19. ure v areni Narodnega doma. 667/n

— **Koncert v kavarni »Evropa«** se vrši jutri v soboto. Svira godba dravske divizijske oblasti. Začetek ob devetih zvečer. Vstop prost. 670/n

— **Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo** opozarja vse trgovske potnike in zastopnike, ki so bili sprejeti, pa še niso poravnali članarine, da to v lastnem interesu čim preje store, ker nimajo sicer pravice prisostvovati na občnem zboru. — Obenem se opozarja vse one potnike in zastopnike, ki svojega pristopa niso še javili, da to nemudoma store in poravnajo članarino za tekoče leto. Zamudniki naj si vse posledice pripišejo samim sebi. Končno se naprošajo vsi člani, da takoj prijavijo one tvrdke, ki nimajo toliko stanovske zavesti v sebi, da bi zaposlovali samo kvalificirane potnike. 673/n

Vsak otrok že ve
in tudi mama zna,
da najboljši je
pecivni prašek ADRIA
154T

Iz Celja.

—c **Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestu Celju** od 6. do 13. dec. Skrlatica: Od prejšnjega tedna ostali 9, umrl 1, ostali v nadaljni oskrbi 8. Legar: Na novo obolel 1, ostal v nadaljni oskrbi 1. Paratyphus: Na novo obolel 1, ostal v nadaljni oskrbi 1.

—c **Oficirska zabava,** katera se je vršila ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra v Narodnem domu, je potekla zelo lepo in svečano. Obiskana je bila dobro. Sviral je oddelek ljubljanske vojaške godbe.

—c **XXXI. redni občni zbor Celjskega pevskega društva** se vrši v soboto, dne 20. decembra ob pol 20. v mali dvorani Narodnega doma.

—c **Člani »Orjune« Celje,** ki si žele nabaviti kroj, naj se zglase v nedeljo od 11. do 12. v pisarni v Narodnem domu. Želeti je, da dobi celjska organizacija čimveč krojev zlasti zatregadelj, ker se približuje čas, razvitja prapora in skupščine v Beogradu, kjer mora biti celjska organizacija najčastnejše zastopana.

—c **Narodnim krogom.** Znani sivolasi koroški rodoljub, župnik gosp. Gabron, ki so ga avstrijske oblasti koncem leta 1918. pregnale iz Koroške, leži težko bolan v celjski bolnici. G. župnik je leta 1920. s svojo marljivostjo nabral v Jugoslaviji blizu pol milijona kron za koroški plebiscitni fond in po nesrečnem plebiscitu požrtvovalno vzel v brezplačno oskrbo koroške dijake-begunce. Leta 1921. je bil imenovan župnim upraviteljem župnije Kotari pri Samoboru, kjer ga je januarja l. 1922. zadel mrtvoud, na katerem boleha od takrat dalje. Akoravno je g. župnik pristojen na Koroško, mu avstrijske oblasti ne priznajo pristojnosti, vprašanje njegove opcije za Jugoslavijo pa še ni rešeno. Gosp. župnik že od aprila tl. ne prejema nobene penzije in živi le od podpore slovenskih rodoljubov ter CMD. Obračamo se do vseh narodnih krogov s prošnjo, da naklonijo odločnemu narodnjaku kakoršnekoli podpore, ki jih naj blagovolijo odati v uredništvu »Nove Dobe«.

Iz Maribora.

—m **K umoru v Studencih.** Umor v Studencih je še vedno — zagonetka. Truplo umorjenega čevljarja Mikla se kljub vestnemu iskanju še ni našlo in obstoja sum, da so ga morilci vrgli v Dravo. Žlahtič je še vedno v ptujskih zaporih, ker preiskava še ni popolnoma končana, pričakovati pa je, da ga še danes ali jutri izročijo okrožnemu sodišču v Mariboru. Potek nadaljne preiskave je ostal v splošnem brezuspešen.

—m **Škrlatica v Krčevini.** Mestni magistrat razglaša: Ker je v zadnjem času opažati močno pojemanje škrlatice v Krčevini, se deloma ukine odredba z dne 5. decembra, tičoča se kontumaca nekaterih hiš. Tozadevna potrdila bo izdajal posamnim osebam mestni magistrat.

—m **Poskušen samomor.** Na dravskem mostu je v sredo stražnik zasačil neko žensko, ki se je baš vspela na ograjo ter skušala skočiti v Dravo. Čim je ženska stražnika ugledala, je skočila z ograje na most in bliskoma izginila.

—m **Nevaren tat pod ključem.** Mariborska policija je prijela nevarnega tatu v osebi brezposelnega monterja Walterja Kollenza, ki je v zadnjem času izvršil več tatvin. Tako je v Hrastniku ukradel posestniku Franu Borancinju iz kovčeka 3000 Din in dne 6. decembra posestnici Uršuli Kmetič iz Gačnika 3800 Din. Zločinec se je skrival pri nekem gostilničarju v Teznu, ki mu je dajal zavetje. Te dni so ga prijeli in aretiran je bil tudi gostilničar.

Umor v Ločnici l. 1921.

Morilec Alić prijet.

Kakor znano, je postal v turistovskih krogih dobro znani posestnik Janez Krek iz Ločnice pri Medvodah o Veliki noči leta 1921. žrtev zahrbtnega napada, ko je šel zjutraj k vstajenju. Ustrelil ga je iz zasede posestnikov sin Janez Alič iz Ločnice, katerega je napeljala k dejanju druga Krekova žena, Mežnarjeva iz Šmarjete pri Žlebah pod Sv. Katarino. Dočim je bila ta obsojena na 20-letno ječo in se sedaj nahaja v kaznilnici v Begunjah, je Alič pobegnil in ga do sedaj niso mogli prijeti kljub temu, da je iz svojega skrivališča večkrat prihajal domov. Tako je bil letos v Veliki noči skoraj teden dni doma. Ko je fant čital v časopisih o znanem neurju v Ločnici, ga je usoda svojcev skrbela in je prišel o sv. Jerneju (dne 24. avgusta) čez gorovje ponoči zopet domov in pri tem padel celo v vodo v bližini porušene hiše svojih staršev. Drugo jutro jo je zopet odkuril nazaj v Idriji. Ni dvoma, da izroči Italija Alič svojci. »Slovenski Narod« je o tem že svoječasno obširno poročal ter oblasti opozoril na ta dejstva ter celo navedel, kje da se morilec običajno zadržuje. Na temelju teh podatkov so jele oblasti Alič izsledovati in ga končno tudi zalotile. Zasluga, da je zločinec končno vendarle prišel v roke pravile, pripada torej v prvi vrsti našemu poročevalcu, ki je preskrbel oblastnim organom takšne zanesljive informacije, da so zločincu lahko prišli na sled. Te dni je Alič doletela usoda. Aretirali so ga v Italiji karabinjerji in ga izročili v sodne zapore v Idriji. Ni dvoma, da izroči Italija Alič našemu sodišču. Čim bodo zaključene formalnosti, pošljejo Alič v Ljubljano, kjer pride pred poroto, najbrže že v prihodnjem zasedanju. O umoru Janeza Kreka bo torej porotal razpravljala še enkrat.

Naš poročevalec je v svojem članku dne 7. novembra t. l., kakor že omenjeno, dal oblastim na razpolago materijal, na podlagi katerega so zločinca prijeli, obenem pa je poročal o nesreči, ki je morilčevo rodbino zadela. Aličeva sestra se je poročila z nekim ruskim vjetnikom, ki je med vojno delal na žagi in po prevratu ostal tu. Ob znanem neurju, ki je zadela Ločnico, ni bila ne samo vsa hiša porušena, marveč je voda odnesla tudi tri otroke iz njegovega zakona z Aličevo sestro. Oče, stari Alič, pa se je ponesrečil pri Gorčanih z vozom, ko se mu splašili konji. Ostanki porušene hiše stoje sedaj na sredi proda in štrle iz njega žalostno proti nebu. Aličevi so si sedaj ob bregu postavili borno leseno barako. Ljudstvo tolmači to nesrečo seveda po svoje kot »prst božji« ali »božjo kazen«, dasi morilčeva rodbina gotovo ne more odgovarjati za dejanje svojega člana.

Lysoform 103 T

za gospe neobhodno potreben

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20. zvečer.

Petek, 19. decembra: Ob 15. uri popoldne »Mogočni prstan«. Mladinska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Sobota, 20. decembra: »Magda«, premijera izvirne drame. Red D.

Nedelja, 21. decembra: Ob 15. popoldne »Pri Hrastovih«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ob 20. zvečer Danes bomo tiči, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek 22. decembra: Veronika Deseniška. Red F.

OPERA.

Začetek ob pol 20. zvečer.

Petek, 19. decembra: Zaprto.

Sobota, 20. decembra: »Rigoletto«. Red A.

Nedelja, 21. decembra: Ob 20. uri zvečer: »Tosca«. Gostovanje Zdenke Zikove in Marija Šimenca. Izven.

Ponedeljek, 22. decembra: Zaprto.

* * *

— **Ljubljanska drama** opozarja na premijero izvirne slovenske dramske novosti »Magde«, ki jo je spisal znani slovenski dramatik dr. Alojzij Remec. Premijera bo v soboto, dne 20. tm. ob 8. uri zvečer v dramskem gledališču.

— **Danes zvečer točno ob 8. uri** se vrši v Unionski dvorani koncert slavnega Amar-Hindemithovega kvarteta. Kvartet si si je izbral za Ljubljano komorne glasbe. Na programu so sledeče točke: 1.) Stravinski: Koncertino. 2.) Schubert: Kvartet v Es-duru 3.) Krsto Odak: Komorni kvartet v B-duru. 4.) Hindemith: Kvartet op. 32. 5.) Haba: Godalni kvartet v četrtonskem sistemu. Slavni Hindemithovci kažejo tudi veliko zanimanje za jugoslovensko moderno glasbo, dokaz temu noconjšnji spored, kjer izvajajo med drugim tudi delo mladega hrvatskega skladatelja Krsto Odaka. Kakor pa smo informirani, izvajajo meseca februarja 1925. v Frankfurtu znani L. M. Škerjančev komorni kvartet, ki je bil izvajan že na javnih koncertih v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Naše gostoljubno občinstvo opozarjamo na današnji koncert, saj Ljubljana ni ravno prebogata koncertov svetovnih glasbenih umetnikov. Vstopnice v Matični knjigarni ter na večer koncerta pri večerni blagajni. 669/n

— **O »Veroniki Deseniški«** nam je oddan naš poročevalec M. Z. daljšo študijo, ki jo bomo priobčili v odstavkih, kateri se pa morda ne bodo mogli vrstiti dan na dan. Toliko v vednost za čitatelje, kateri se zanimajo za našo prosvetno rubriko.

Sokolstvo.

— **Sokol v Šiški.** V soboto ob 8. zvečer se vrši v šoli predavanje: »O zdravju«. Predava zdravnik dr. Travner. — Zdravo.

Turistika in sport.

— **Sekcija »Donauland« iz N. A. »Alpenvereina« izključena.** Kriza v tem društvu, o kateri smo pred kratkem poročali, (glej št 278 z dne 5. tm.), je bila dne 14. tm. pri glavni skupščini v Monakovem s tem končana, da je skupščina to sekcijo izključila iz društva in sicer je bilo 1673 glasov za izključitev, 191 pa proti izključitvi. Referent je poudarjal, da se je sekcija zakrivila z raznimi planinskimi pregreški, tako da je vsako nadaljnje sodelovanje ž njo nemogoče. V resnici je bil seveda glavni vzrok tako zvani »arierparagraf«, kateremu se ta sekcija ni hotela pokoriti.

Gospodarstvo.

Dospelost nekaterih perijodičnih taks.

(Opozoritev Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.)

a) Dne 15. januarja 1925 je za drugi termin za plačilo **takse na reklamo** v obliki napisanih in naslikanih stalnih objav, ki se obešajo na raznih krajih ali so izdelane na zidovih, ogradah, tramvajih itd., kakor tudi v obliki svetlobnih objav. Če se taksa ne plača pravočasno, se naloži za kazen trikratna redna taksa (tar. post. 8. tarife k zakonu o taksah in pristojbinah).

b) **Od kuponov ali dividende,** kakor tudi od tantijem se plačuje po pripombi 5. k tarifni postavki 10. taksa 1 %. Ta taksa se mora položiti pri pristojnem finančnem oblastvu v 15 dneh po odobritvi bilance. Prekoračenje tega roka se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse.

c) **Dopolnilno prenosno takso** po tarifni postavki 12., pripomba 12. za leto 1925., kolikor ne doseza višine 500 dinarjev, je plačati v celotnem iznosu do dne **31. januarja 1925.**, ako pa taksa preseza 500 Din, je plačati v **istem roku** prvi **četrtletni** obrok za l. 1925. Kdor ne plača te takse v določenem roku, plača poleg redne takse 8% ne zamudne obresti in kot kazen še dvakratni znesek nepoložene takse.

č) Do dne 15. januarja 1925 morajo delniške družbe predložiti davčnemu uradu **seznamek otvorjenih ali tekočih računov** v minulem polletju in takso po 20 Din (na leto) prilepiti na seznamek. Prepozno plačilo se kaznuje s trikratno redno takso.

d) **Točarinsko takso** (za pravico, da se točijo pijače) za prvo polletje 1925. je plačati do 31. januarja 1925. Zakasnitev plačila se kaznuje s trikratno redno takso.

Pravico za točenje pijač morajo oni, ki vsled občutnosti te takse od leta 1925. dalje ne nameravajo več točiti pijač, odjaviti še tekom leta 1924. pri finančni kontroli ali pri finančnem okrajnem ravnateljstvu.

e) Letna taksa po 200 Din za **biljarde** za leto 1925. zapade v plačilo do dne 15. januarja 1925., sicer se pobere kazen v izmeri trikratne redne takse.

f) **Takso za vozila** (avtomobile, fijakerske in polfijakerske vozove) je plačati v Ljubljani in v Mariboru do konca meseca februarja, v drugih krajih pa do meseca januarja 1925, sicer se zamudniku naloži kazen v izmeri trikratne redne takse.

* * *

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v I. četrtletju 1925

(Opozoritev Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.)

I. Vložitev napovedi.

a) **Za dohodnino.** Rok za vložitev napovedi za leto 1925 poteče koncem meseca januarja 1925. Do tega roka mora vsakdo vložiti napoved iz lastnega nagiba brez posebnega poziva, da se ogne zamudnim posledicam § 205 zakona o osebnih davkih.

b) **Za rentnino.** Hkratu z napovedjo za dohodnino je vložiti tudi napoved za rentnino. Za vložitev napovedi za rentnino ne dobi nihče posebnega poziva. Napovedi za rentnino ni treba vlagati davkoplačevalcem, ki že plačujejo rentnino in svojega bivališča tekom leta 1924 niso izpremenili, ako se njihovi rentnini zavezani dohodki niso pomnožili.

— — —

Tiskovine za te napovedi se dobe pri davčnih oblastvih in davčnih uradih.

Napovedi so po tarifni postavki 231. zakona o taksah in pristojbinah zavezane taksi po 5 Din, ki se prilepi na napoved.

Komur je nemogoče vložiti napoved v določenem roku, naj se s primerno utemeljitvijo pravočasno prosi za podaljšanje roka.

II. Naznanilo o izplačanih službenih prejemkih.

Vsakdo, kdor izplačuje službene prejemke na leto za eno osebo več, nego 5000 Din, je dolžan vložiti naznanilo o izplačanih prejemkih vletu 1924. do konca meseca januarja 1925.

Zato naznanilo ni plačati nobene takse.

III. Razgrnitev predpisnih izkazov in prizivni roki.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v četrtem četrtletju 1924 bodo predpisani izkazi razgrnjeni prvih 15. dni meseca januarja 1925, kolikor niso bili davčni zavezanci na razgrnitev izven tega roka posebej opozorjeni.

Prizivni rok se prične s 16. dnem po razgrnitvi in traja 15 dni.

IV. Jamstvo za dohodnino.

Industrijski obrati, ki so na podlagi jamstva za dohodnino, uveljavljenja s členom 155, št. 4. finančnega zakona za leto 1924-25 pobrali dohodnino od izpremenljivih službenih prejemkov svojih nameščencev, so dolžni v IV. četrtletju 1924 pobrane zneske odpremiti davčnemu uradu do 14. januarja 1925. s posebnim izkazom v dveh izvodih.

V. Davek na poslovni promet.

a) Davkoplačevalci, katerih promet v letu 1924 ni presegal zakonito določene meje 360.000 Din in ni bil manjši od 15.000 Din; potem vse svobodne profesije ne glede na velikost opravljenega prometa, so dolžni do dne 31 januarja 1925 vložiti predpisano prijavo, ne da bi čakali na posebni poziv davčnega oblastva.

Napovedati je promet l. 1924.

b) Vsa podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, družbe z omejeno zavezo in vsi oni obrati in ona podjetja, katerih promet je presegal v minulem letu 360.000 Din, morajo voditi knjigo opravljenega prometa in predložiti najkozneje v 30 dneh po preteku vsakega četrtletja prijave ter hkratu plačat' odpadajoči 1%ni davek na poslovni promet.

c) Davkoplačevalci, ki so bili že v letu 1924 zavezani voditi knjigo opravljenega prometa, so dolžni predložiti prijavo in plačati davek na poslovni promet za četrto četrtletje 1924 do 30. januarja 1925.

— — —

Prijave za davek na poslovni promet so zavezane taksi 5 Din.

Davčni zavezanci, ki prijav sploh ne bi vložili, jih ne bi vložili v določenem roku, odnosno bi napovedali manjši nego dejanski opravljeni promet, zapadejo kazni ter izgube tudi pravico pritožbe zoper odmero davka.

VI. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. februarja 1925 dospejo v plačilo direktni davki za I. četrtletje 1925. Davčni uradi so upravičeni jih prisilno izterjavati, če se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti in zaračunati poleg 8% zamudnih obresti še za opomin 4% terjanega zaostanka.

* * *

—g Tajno priseljevanje. Iz Newyorka poročajo, da ceni delavni departement število onih oseb, ki so prišle v Zedinjene države v zadnjem fiskalnem letu brez priseljeniškega dovoljenja na 850.000. Največ jih je prišlo preko Kanade in Mehike.

—g Električna razsvetljava v Bitolju. Neki privatni podjetnik je napravil na Dragoru pri Bitolju moderno električno centralo. V mestu se že pojavljajo žarnice in obločnice.

—g Mednarodna razstava psov. Prihodnjo spomlad 16. in 17. maja se bo vršila v Baslu pod protektoratom švicarske kinologične družbe pasja razstava, za katero vlada že sedaj veliko zanimanje.

To in ono.

Flettner o svojem izumu.

Poročali smo, da je nemški inženjer Flettner izumil ladjo brez jader odnosno vijaka. Na kongresu inženjerjev-ladjedelcev na charlottenburški politehniki je imel Flettner zanimivo predavanje o svojem izumu. Iz tega predavanja posnemamo glavne misli.

Spočetka je nameraval Flettner znanstveno proučiti navadna jadra. Njegovi poizkusi so pokazali, da je aerodinamični koeficijent pozitivnih funkcij sedanjih jader prav tak kakor je bil v kolumbovih časih, in da v tem oziru ni mogoče ničesar izboljšati. Ali poleg tega je prišel še do naslednjih rezultatov. Dognal je, da pri jadru (prav tako, kakor pri krmilu, pri krilu aeroplana ali mlin na veter) nima glavnega pomena za delovno silo stran pritiska, temveč za delovno ploskvo jadra ležeča stran sesajočega zračnega vpliva. Nasprotni zračni tok ne deluje samo na jadro, temveč nasprotno, se takoj izogne jadru, tako da večjega zračnega pritiska ni mogoče doseči. Zato potegne povečana brzina za jadrom zračni tok s seboj, povečana brzina pa ni nič drugega, nego negativni pritisk ali sesajoči vpliv. Teoretično se razlaga ta pojav tako, da je z obeh strani jadra spočetka enaka hitrost zračnega toka, ki se z ene strani (kjer je sesajoči vpliv) sumira s prejšnjim tokom, z druge (kjer je pritisk) pa gre proti njemu. Flettner je skušal na umeten način napraviti ta cirkulacijski tok. V svojem referatu je naglašal, da je bil v znanosti že davno znan fenomen, da povzroči vrteči se cilinder, slično kakor jadro, gibanje v stran, ali praktično niso pričakovali od te ugotovitve nobenih važnejših rezultatov. Flettner je prišel prvi na misel, da je mogoče na ta način doseči znatno premikanje naprej, ki je neprimerno večje nego pogon ladje z jadri. Magnus je prvi priobčil znanstveno razpravo o tem, da se krogla iz puške ali topa med poletom pomika tudi v stran.

Prve praktične poizkuse je delal Flettner z majhnim čolnom, na katerem je bil papirnati cilinder. Ta cilinder se je vrtel in Flettner je hotel dognati, da-li vpliva to na smer plovbe. Poizkusi so trajali pol leta. Rezultat je bil ta, da je plul čoln s papirnatim cilindrom po jezeru desetkrat hitreje, nego če bi ga gonila jadra enake površine kot cilinder. Po zakonih zračnega toka znaša odpor Flettnerjevih cilindrov-stolpov samo eno tretjino jamborovega odpora. Poleg tega so poizkusi pokazali, da se mora cilinder vrteti 3—5 krat hitreje nego dani veter. če hočemo dobiti največji koeficijent pozitivnega delovanja in največje premikanje naprej. To ni odvisno samo od hitrosti vetra, temveč tudi od razmerja med to hitrostjo in brzino cilindra (na njegovi površini) in narašča do omenjenega 3—5 kratnega razmerja. Iz tega sledi, da vihar na morju ni nevaren Flettnerjevim ladjam, dočim so mu jadrnice navadno izročene na milost in nemilost. Flettnerjevi cilindri imajo zgoraj široke zaščitne plošče, da zunanji zrak ne pride v sfero visokega sesajočega delovanja. Tem ploščam gre največja zasluga, da se je poizkus s konstrukcijo nove ladje obnesel.

Prigodbe in šaljivke.

Napačno je zbudil.

Potnik je prišel v hotel iskat prenočišča. Ker so bile vse sobe oddane, ga je vprašal vratar, ako si upa spati v sobi, kjer že spi neki zamorec, ker le tam sta dve postelji. Potnik je bil s tem zadovoljen ter je še naročil, naj ga zgodaj zbudi, ker se mora z vlakom odpeljati. Imel pa je potnik tako trdno spanje, da ga je zjutraj vratar dolgo časa zaman klical in cukal. Pač pa se je prebudil zamorec ter se režal zaspanetu. Vratar si je dovolil šalo, češ pa bodita oba zamorca ter potnika namazal s črnim voščilom po obrazu. Na ponovno mikastenje se je potnik vendar prebudil, se z naglico oblekel, ne da bi se bil umil ter tekel po stopnicah. Na stopnicah pa se je mimohite zagledal v ogledalu ter jezno zarentačil: »Saj je vratar napačnega zbudil!« Nato je šel nazaj v sobo ter se znova vlegel spat.

Kje se da kmet nafarbati.

Neki župnik bi bil rad svojega malovrednega konja prodal vernemu kmetu, ki je hodil redno k njemu s spovedi. Na vse pretege je župnik hvalil svoje kljuse ter končno zajahal in pognal konja mimo kmeta. Toda kako je bil župnik osupel, ko mu sicer tako verni kmet odgovori: »Prečastiti, ako me že hočete nafarbati, morate to storiti na prižnici«.

Kaj ne sme jesti.

Sloveči londonski ranocelnik je prav na kratko odpravil domišljave bolnike. Nekoč ga je neka dama, ki si je domišljevala vsemogoče želodčne bolezni, nadlegovala z nebrojnimi vprašanji, kaj sme in kaj ne sme jesti. Nekaj časa jo je zdravnik poslušal, potem pa rekel. »Milostiva, brez skrbi lahko jeste celo za večerjo prav vse, le kuhinjskih kleščin pihalnika ne, ker prvi predmet je težko prebavljiv, drugi pa povzroča vetrove.«

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
JOSIP ZUPANČIČ.

Za božič! Za božič!
KLAVIR-PIANINO
na obroke kupite pri
ALFONZU BREZNIKU
Ljubljana, Mestni trg 3 poleg magistrata.
Najsposobnejša tvrdka v Jugoslaviji. 7703

Javna usmena licitacija automobila

Odobreniem Gosp. Ministra Vojske i Mornarice A. A. Br. 12898 od 11. IX. tek. godine vršiće se na dan 20. januara 1925 u 11 časova, II. javna usmena licitacija za prodaju starih automobila III. kategorije kod Dravske Artileriske Radionice u Ljubljani i to: 16 tovarnih automobila (Marta, Büssing), 9 traktera (Gräf i Stift), 3 običnih traktera Fiat, 99 automobila (Mercedes, Büssig Marta, Gräf i Stift, Daimler, Praga, Sauer, Spa, Laurin-Klement, Nesseldorfer, Waf, Raba, Isotti, Puch, Minerva i Benz), 80 prikolica (Raba, Pavesi-Tolotti, Nesseldorfer, Fiat, Gräf i Stift, Daimler, Büssing, i Perl).

Ako licitacija ovog dana ne bude završena, produžiće se ista 21. 22. i 23. januara 1925. Propisna kaucija od prodajne cene 5 % za inostrance 10 %. Uslovi mogu se videti svaki radni dan u Dravskoj Artileriskoj Radionici u Ljubljani. 7615

MERAKL
boje, masilla, lakove, štuk, emajle, kistove i garantovano čisti firnis najbolje kakvoće nudi
Medić-Zankl
družba z omejeno zavezo
MARIBOR LJUBLJANA NOVI SAD
podružnica centrala skladište
TVORNICE:
LJUBLJANA-MEDVODE 2038

7 vagona
rabljenih **tračnica,** 65 mm visoke, 7 kg profila sa sitnim priborom, i rabljene **kolne sloge** u besprikornom stanju, može odmah da ispuruči, uz najnižu cijenu
A L A T, d. d. Zagreb
Gajeva ulica 59. 7647

Specijalno emajliranje
151 T
dvokoles v ognju
kakor tudi razne kovinaste predmete, napisne table, posetje, mize, stole itd. Izvršujem vsa pleskarska, ličarsk, sobo- in črkoslikarska dela po zelo ugodnih cenah.
Franc Bokal,
Celovška cesta 65
Zg Šiška (poleg mitnice)

Za Božič in Novo leto
dobite vse knjige
mladinske praviljice in legende, za malčke velko izbiro slikanic z domačimi in divjimi živalmi ter razne romane in povesti za odrasle v veliki izberi v
NARODNI KNJIGARNI
PREŠERNOVA ULICA

Za oglasovanje uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanje pa Din 5·—

Kupim

Majhna preproga, lepa, se kupi. — Ponudbe pod »Preproga/7724« na upravo »Sl. Naroda«.

Stanovanja

Stanovanje
treh sob in kuhinje se odda. Dopise pod »Lepdom/7725« na upravo »Sl. Naroda«.

Prodam

Dve pisalni mizi
ameriški sistem, kočija, dira, tehtnica — vse v najboljšem stanju, se proda. — Pot v Rožno dolino 26. 7726

Damski klobučki
iz klobučevine (filca), nakiteni po Din 125, preobl kovanje Din 40; barvanasti po Din 170, predelovanje 75 Din — v lopi št 10, Vodnikov trg (ob zidu Mahrove hiše) 7654

Radi opustitve trgovine
se od sobote 20 t. m. naprej do Novega leta — poceni razprodajajo dvokolesa, motorji, razni otroški in igračni vozički, vozički s košaro, triciklji, šivalni stroji, pneumatika itd — Ljubljana, Stari trg št. 28. 7697

Lokali

Trgovina,
oziroma lokal z inventarjem v ljubljanski okolici se odda. — Naslov pove uprava »Slov. Nar.«. 7659

Službe

Za urejevanje knjigovodstva in sestavljanje bilanc — se priporoča
prvovrstna knjigovodska moč.
Cenj. ponudbe pod »Prima reference/6364« na upravo »Slov. Naroda«.

Učenko
sprejmem za mehanično vezenje. Javijo naj se samo dobre risarke, ki imajo veselje do dela — pri Matek, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. Natančnejši pogoji osebno. 7660

Išče se dobra kuharica
in pridna sobarica. — Nastop s 1. januarjem 1925. — Več pove Ing. Viktor Accetto, mestni stavbnik, Ljubljana, Tabor 2. 7699

Nepremičnine

Hotel
velika jednokatna zgrada sa krasnim parketiranim sobama u prizemlju, restauracija i kavana, veliki vrt, odjel za karažu, sve u novom stanju, bez ili s dogovorom sa inventarom, u dobro posjećenom kopalištu Krapinskim Toplicama — prodaje se uz povoljne plative uvjete za 1.250.000 dinara nakon osobnog pregleda stupa u pregovore — vlasnik Jurković Fran, Krapinske Toplice. 7718

Dopisovanje

Znanja želi
starejši posestnik, trgovec in obrtnik z otroci v Ljubljani — z izobraženo, pošteno, pridno, dobrosrčno in simpatično gospodično ali vdovo brez otrok z denarjem. — Dopise s polnim naslovom pod »Zadovoljnost/7717« na upravo »Slov. Nar.«. Tajnost zagotovljena.

Razno

Maslaca
u svakoj količini kg po 55 Din razašilje pouzećem — Mljekarska udruga, Virovitica, Slavonija. 7621

Katera dama
hoče imeti poceni krasne in fino izdelane dnevne, večerne, koncertne in plesne obleke, bluze, plašče itd., kakor tudi perilo — naj se obrne pismeno pod »Najfinejša 125/7696« na upravo »Sl. Naroda«.

Portugalko
štajersko, ravnokar došlo — toči gostilna Mrak, Ljubljana, Rimska cesta.

Perje,
kokošje, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Čakovec 52/T

Za božično darilo
najbolj ustrežete ženski in hčerki z lepim klobučkom, ki ga kupite v modnem salonu Stuhly - Maške. — Sprejemajo se beli klobuki v snaženje. 7727

»Gon«,
nov preizkušen in edino siguren lek proti kapavici (triper) ter zastarelemu (kroničnemu) tripperju ter vnetju mehurja. Za popolno ozdravljenje treba šest lončkov. Vsak lonček z navodilom stane 45 Din. — Proizvaja in po pošti razpošilja tudi na zdravniški predpis lekarna Penić, Zaprešić, Hrvatska. 99/T

Prodam hišo (vilo),
po jako ugodni ceni deset minut od glavne pošte. Posredovalci izključeni. Poleg hiše velik sadni in zelenjadni vrt. Stanovanje takoj na razpolago. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 140-T

Trgovska moč
izvežbana v papirju, šolskih potrebščinah in deloma knjigah **se sprejme v Ljubljani.** Ponudbe opremljene z vsemi dokumenti na upravo „Sl. Naroda" pod „TRGOVSKA MOČ".

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopju).
Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskomt in inkaso menic ter nakazila v in- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzojavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457 in 548.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.